Glazen paviljoens met focusplekken en overlegruimtes delen de open vloeren op.

Quist 2.0

Afgelopen najaar vond de opening plaats van het volledig heringerichte hoofdkantoor van Randstad in Diemen. Het kantoor stamt uit 1990 en is een ontwerp van architect Wim Quist. Het toont zich van buiten nog even ongenaakbaar als bij oplevering. De kantoorvloeren vroegen echter om een grondige herziening, die door Quist Wintermans Architekten en OTH Architecten met beide handen is aangepakt.

— tekst Teun van den Ende

Wat onmiddellijk opvalt in de lobby is dat behalve Randstad ook Yacht en Tempo-Team van het kantoor gebruikmaken. Aan een ronde balie verwelkomt het hospitality-team bezoekers. International design manager Wim Vos legt uit: "We richten ons op de gehele *customer journey*. Bedrijf en klant ontmoeten elkaar op allerlei momenten en plekken, zoals via een website of advertentie. Ook de entree van het kantoor is zo'n *touching point*, we besteden daarom veel aandacht aan de ontvangst."

Vos vervulde vanuit Randstad de rol van opdrachtgever voor de herinrichting. Quist Wintermans Architekten en OTH Architecten bundelden hun krachten in het team QWA-OTH en wonnen de competitie om de 20.000 m² aan kantoorvloeren om te vormen tot een eigentijdse *open office*-omgeving.

Het team nam de uitgangspunten van het oorspronkelijke ontwerp serieus en hield contact met Wim Quist. Maar er moest ook heel wat veranderen, licht architect Joost Brands (QWA) toe: "Vanaf de oplevering in 1990 is QWA betrokken gebleven bij aanpassingen en uitbreidingen. Voor deze nieuwste en grootste upgrade konden we onze kennis van het gebouw in het proces inbrengen." Architect Julian Wolse (OTH) vult aan: "Bijna elke vierkante meter is aangepakt. Maar ik durf wel te zeggen dat we het originele ontwerp geen geweld aan hebben gedaan."

De twist van Quist

Bij oplevering in 1990 was het Randstad-kantoor op maat gemaakt voor de toenmalige gebruiker. Quist stelde de mens centraal, die moest kleur geven aan het gebouw. Hij gebruikte daarom vooral grijstinten en hield de vormgeving sober en

Foto's: Christiaan de Bruijne
Foto exterieur: Kim Zwarts

Links
Het hoofdkantoor van Randstad kort na oplevering.

Rechtsboven
De middengang zoals Quist die oorspronkelijk had ontworpen.

Boven
Geïnspireerd door de twist van Quist verspringt het middenpad steeds.

rechtlijnig. In tegenstelling tot andere kantoorontwerpen uit de jaren ’90, zoals Interpolis in Tilburg (Bonnema, 1996), waren de werkplekken van elkaar gescheiden door gangen en wanden.

“Dat paste niet meer bij de huidige organisatie”, legt Vos uit. “We wilden de *less is more*-filosofie van Quist niet overboord gooien, maar er was behoefte aan een ander soort ruimtelijke beleving die uitnodigt tot ontmoeten en samenwerken. Met een bezettingsgraad van slechts 34% bleek het kantoor niet aantrekkelijk genoeg voor de huidige én toekomstige generaties.”

De gesloten gangen moesten verdwijnen, zodat de ruimtes in elkaar konden overvloeien: “We wilden een spannende en afwisselende wandeling over de werkvloer creëren. Daarbij namen we één van de subtiliteiten van het oorspronkelijke ontwerp over, we noemden dit in het team de twist van Quist.” Hiermee doelen Brands en Wolse op het structurerende principe van de middengang: “Ter plaatse van de diagonaal geplaatste liftkern verspringt de route ten opzichte van de kolommenstructuur. Hierdoor wisselt het perspectief als je van de ene helft van de werkvloer oversteekt naar de andere helft.”

Het ontwerpteam besloot uit kostenoverwegingen de oorspronkelijke donkergrijze natuurstenen vloer van de gang te behouden. Omdat de gang anders dan in het ontwerp van Quist nu niet meer recht loopt, maar inspringt en uitdijt, moest de vloer her en der met nieuwe tegels aangeheeld worden, met een zichtbaar kleurverschil tussen de oude en de nieuwe tegels tot gevolg. Dit is niet de enige vorm van materiaalbehoud, ook veel plafonds, armaturen en installaties zijn hergebruikt. Het oorspronkelijke ontwerp leverde daarmee al veel bruikbare hardware op voor de transformatie.

Paviljoens voor overleg en stilte

Team QWA-OTH had als doel een grotere diversiteit aan werkvormen mogelijk te maken en meer ruimte te bieden aan ontmoeting. Dit vormde de aanleiding om uitgebreid te studeren op ruimtelijke afwisseling en een goed evenwicht tussen stilte-werkplekken en ontmoetingsplekken. Een uitdagende opgave, want het gedrag van gebruikers kon gezien de korte doorlooptijd van het project niet tussentijds getest worden in een mock-up. Gesprekken met gebruikers hielpen om een beeld te vormen van de behoeften.

Dat de beste ideeën worden geboren bij de koffiemachine, dat weet iedereen. De *coffee corners* zijn daarom ingezet als ankerpunten op de vloeren. Er omheen lijkt het ‘werken’ ook in houding (staand, zittend, hangend) op die in een café-omgeving. Verder verwijderd van deze actieve ruimte zijn plekken gemaakt om in relatieve stilte te kunnen werken. Aan de uiteinden van de vloeren laten de kenmerkende diagonale uiteinden van het gebouw ruimte voor zitjes en open ruimten om bijvoorbeeld een telefoongesprek te voeren.

Het resultaat is een zorgvuldig geregisseerd verloop van dynamiek naar rust met paviljoens als structurerend principe in het ontwerp. In de paviljoens zijn zowel focusplekken als gesloten →

3e verdieping

Boven
Beeld van een van de actieve zones waarbij vanaf krukken gebrainstormd of gepresenteerd kan worden.

“Een ruimtelijke beleving die uitnodigt tot ontmoeten en samenwerken”

overlegruimtes ondergebracht. De wanden zijn meestal uitgevoerd in glas, maar sommige wanden zijn met stoffering bekleed of in eikenhout afgewerkt, die op ‘praathoogte’ subtiel geperforeerd zijn voor de akoestiek. Ondoorzichtige wanden lopen niet helemaal tot aan het plafond door, het bovenste deel is van glas gemaakt voor meer dag-lichttoetreding. Samen met de open opzet van de paviljoens creëert dit een lichte kantooromgeving.

Kleur en kunst

Eén van de cruciale afwegingen in het ontwerp was de vraag in hoeverre de grijze kleurstelling van Quist mocht worden verlaten. Wolse licht toe: “Eerst waren we terughoudend om in sprekende kleuren te schetsen. Maar in het kleurenpalet dat Randstad, Yacht en Tempo-Team hanteren in hun marketing bleken behalve koele tinten ook felroze en gele tinten te zijn opgenomen. Om afwisseling te krijgen tussen de verdiepingen hebben we toen besloten om iedere verdieping een andere kleurstelling mee te geven.”

Foto’s: Christiaan de Bruijne

Boven
Rond het centrale verticale stijgpunt, zoals hier in de entreehal, is de grootste dynamiek ingebracht.

Onder
Overal in het kantoor is de kunst van Randstad terug te vinden.

In actieve zones is tapijt gelegd zodat er gemakkelijk met krukken geschoven en gescrumd kan worden. Ook bij de meubilering is aandacht besteed aan de relatie met het interieur de inrichting: zo is de bekende poldersofa in overleg met ontwerper Hella Jongerius wat betreft zijn kleurstelling gematcht met zijn omgeving. Dit maakt de meubels ook tot dragers van het integrale ontwerp.

Om een écht Randstad-gevoel op te wekken is de kunstcollectie van Randstad ingezet. De collectie bestaat uit grafiek (litho's, etsen en zeefdrukken) en uit fotografie. De kleurstelling van de campagneposters, foto's en objecten is losjes afgestemd op de kleuren die het team QWA-OTH toepaste op de verschillende verdiepingen. Een slimme vondst, want de toepassing van kunst en promotiemateriaal uit de 56-jarige geschiedenis van Randstad versterkt het nieuwe werkplekconcept op een speelse en ongedwongen manier.

Adaptief vermogen

Trends op het gebied van kantoorinrichting volgen elkaar steeds sneller op. De materialen en stofferingen die bij deze tijd horen, zullen ook uit de mode raken en vervangen moeten worden. Maar door de heldere en flexibele kolomstructuur van het ontwerp van Quist is de kans groot dat ook toekomstige ingrepen moeiteloos in het gebouw te integreren zijn. De herinrichting van team QWA-OTH toont aan dat een sprekende en eigentijdse vormgeving prima in de geest van het oorspronkelijke ontwerp van Quist te realiseren is. —